

papírech. Je zajímavé, že tři čtvrtiny francouzských emisí jsou půjčky zahraničním státům, zemím, komunám. Jako v Anglii, hraje i ve Francii velikou roli stará finanční tradice, která způsobuje, že kapitál ode dávna umístovaný a vzrůstající má trvale příznivý vliv na platební bilanci. V Německu je struktura peněžního trhu od západních zcela odlišná. Jako u nás je tam velice vyvinutá organizace vkladová. Vytvořily se zejména velké ústavy veřejné (Pruská státní banka [Sec-handlung], zemské ústavy, Verkehrskreditbank říšských drah a pod.) Průmysl byl financován ve velikém měřítku, kdežto obchod cennými papíry se nerozvinul tak jako na západě. Trh neměl toho mezinárodního charakteru jako trhy západní, byl však velice dobře organizován. Trh československý je charakterisován povahou státu, v němž se stýká agrární východ a průmyslový západ. Úspory se odhadují na 23% národního jmění. Organizace jest podobná jako v Německu, ale schází nám hypoteční banky, které nabýly v Německu velikého významu. Nedostatky našeho trhu projevily se zejména v posledních letech. Ukázalo se, že dlouhodobý úvěr je zanedbán, že scházejí průmyslové obligace, ale že i větší rozšíření akcií by se doporučovalo (doporučuje, aby t. zv. zamrzlé úvěry bankovní u průmyslu, t. j. které průmysl není s to zaplatiti, byly přeměněny na akcie, přehlíží však finanční efekt zejména s hlediska daňového). Poukazuje na nedostatky obchodních smének, ale slibuje si nápravu pouze od zavedení bankovního akceptu. Z nedůvěry k obchodním bankám nastal přesun vkladový k zemským ústavům, takže tyto soustředily na sebe se spořitelny, ale bez šekového úřadu 5 miliard Kč, které jsou tím odňaty svému úkolu. Není spojitosti peněžního trhu s bursou. Banky omezují se na politiku pouhé likvidity, ačkoliv vlastně naprostá likvidita neexistuje. Anglické banky se považují za nejvíce likvidní, poněvadž udržují 50% hotovostí, a přece, kdyby mělo od některé býti vybráno najednou jen 20% vkladů, přivede ji to zcela z rovnováhy. U nás se prý banky starají jen o to, aby měly po ruce pohotové prostředky, na př. ve státních pokladničních poukázkách. Obchodních smének je málo. Hotovosti své pak ukládají u Zemské banky a Živnostenské banky (tato od převratu nepoužila eskontu Národní banky) a z těchto dvou má každá 1/2 miliardy Kč u Národní banky. Tato miliarda reprezentuje polovičku žira u Národní banky vůbec. Tyto hotovosti neudržují prý banky rády, ale nutí je k tomu prestiž a nemožnost umístiti prostředky jinde. Tím jsou prý odlišné naše poměry od západních a německých a to v náš neprospěch. Politika bankovní je příliš jednostranná a postrádá v Národní bance správného ukazatele, který by bankám naznačoval vývoj. Přes to není prý možno umělým způsobem něco napravit. Vývoj si musí sám pomoci čilejšími styky s cizinou, větším používáním obchodní směnky, zavedením bankovního akceptu a průmyslových obligací, a bohatším trhem krátkodobým.

Uvedeny byly zde z přednášky, která ostatně vyjde tiskem, vlastně jen její aktuality, a to úmyslně, poněvadž ty byly právě nejzajímavější a přispěly nejvíce k její pestrosti. Dr. Lepař.

LITERATURA.

Dr. Miroslav Boháček: Ademptio legati. Příspěvek k nauce o zrušení odkazů podle práva římského. »Knihovna spisů právnické fakulty university Komenského v Bratislavě«, sv. 10. 1925. 8°. Stran 165. — Ademptio legati jest jednostranný projev, jímž zůstavitel odnímá singulární majetkový prospěch (v širším smyslu) tomu, jemuž jej byl před tím testamentární disposicí zůstavil. Boháček ve své precizní a neobyčejně poutavé práci vyšetřuje kritickou metodou, co platilo o tomto právním jednání v klasickém právu, jak se vyvíjelo, a co z něho učinili kompilátoři. V klasickém právu byla adeptio legati právní jednání přísně formální, učiněné buď v témže testamentu

neb *codicillis testamento confirmatis* (které se s testamentem pokládaly za jeden testament), jež vyžadovalo opačné formy, korespondující s formou, již byl původní legát nařízen. Byly tedy pro formy legátů vindikačních, damnačních, *sinendi modo*, *per praeceptionem* příslušné formy adempce legátů. Praetorské právo, hledíc vyhověti pokud možná vůli zůstavitelově, odnímaló účinnost takovým legátům, jimž odporovaly pozdější projevy neb jednání zůstavitelova, jež však *iure civili* nemohla dosáhnouti platnosti ať pro nedostatek formy neb vadnost obsahu. To mohlo se za platnosti *iuris civilis* a *iuris honorarii* státi jedině *per exceptionem* a to zpravidla *per exceptionem dolii*; *iure civili* nařízení legátu trvalo ve své účinnosti. Právo praetorské tímto prostředkem dosahovalo prakticky týchž účinků jako formální *ademptio*. Myšlenku vyhověti vůli zůstavitelově vypůjčilo si právo praetorské z práva *fideikomissu*, vyznačujícího se naprostou bezformálností. Kompilatoři, odstranivše rozdíly mezi právem civilním a honorárním, rozdíl mezi čtyřmi druhy odkazů a připodobnivše legáty *fideikomissum* (prvý průlom do striktní a klassické formálnosti legátů znamená *S. C. Heronianum*) a přetvořivše právo *processu*, povýšili výklad skutečné vůle zůstavitelovy na právní princip. Tím podřídili *adempti* případy, jež jí v klassickém právu nebyly, totiž t. ř. *tacita ademptio* (dobrovolné zcizení odkázané věci zůstavitelem a vydobytí odkázané pohledávky) a případy *translatae legati*, pro něž platila právní pravidla jiná.

Boháčková práce, opřená o neobyčejně důkladné studium literatury, vychází při řešení problému z rozdílu klassické konstrukce různých druhů legátů, speciálně vindikačního a damnačního. Tím dospívá k samostatným řešením, zejména pozoruhodnému novému řešení kontroverze *D. 34, 4. 3. § 7* a *D. 34, 5, 10, 11*). Pozoruhodné jsou též výklady Boháčkovy legátů *itineris*, *ususfructus*, o konkurenci legátu otroka s *manumissis* a výklad legátu *pecoris*. Práce jest zároveň cenným příspěvkem k nauce o interpolacích a o pracovních methodách kompilátorů. »Ein leises Grauen eines Romanisten,« tato slova unikla péru Patschovu při studiu kterýchsi interprolovaných míst *Pandekt*; a práce Boháčкова dává Patschovi plně za pravdu. Práce se zabývá čistým právem římským a to patrně proto, že právo testamentů, legátů a *fideikomissu* jest právo typicky římské a nenalézá v právech řeckém a orientálních, k nimž se také romanistika v poslední době při studiu jiných otázek o pomoc obrací, obdoby.

Mladý docent university Karlovy se uvedl mezi vysokoškolské učitele prací významnou hodnou zralého muže a lze od něho při rozsáhlé jeho erudici a dosavadních výsledcích vědecké práce pro obor romanistiky, u nás pohříchu zanedbávaný, očekávati mnohou cennou práci.

—d—

Prof. Dr. Hoetzel: Soudní kontroly. Doplněk k referátu v předešlém čísle. — Omylem při korektuře vypadla šifra referentova na konci posledního řádku: —n—.

Sto let Časopisu Národního Musea. Sluší vzdáti povinný, ale radostný hold stému výročí našeho Musejníku. Je to jubileum i v cizině velmi vzácné a u nás zcela ojedinělé. Tím však je pro nás toto výročí cennější, že jde o časopis, který je úzce spjat s našim národním duchovým obrozením. Musejník byl časopisem vlastně jediným v počátcích našeho života národního, v němž všechny obory vědní a tudíž i právní a státní věda nalézala útulek. Je nutno mít na mysli, že do roku 1861, kdy byl založen první časopis pro právo (*Právník*), nebylo tu žádného fora pro otázky právnické. I pro ně našel Musejník místo. Nebylo divu, jestliže převážnou většinou byla sem ukládána nejprve a především pojednání historicko-právní. Každý národ na počátku svého duchovního vývoje a zvláště náš národ oloupený o státní samostatnost, nemající možnosti tvořiti si vlastního zákonodárství, pracuje nejprve s počátku na poznání své právní historie. Obraz tento poskytuje i Musejník, jak se dobře zračí v retrospektivním článku Dr. Th. Šaturníka (*Sto let Musejníku a česká právo-věda*), vydaném ve 3. sešitě (str. 199. a ns.) v jubilejním stém roč-